

Posudek na diplomovou práci Šárky Vinařové – *The Usage of Phonemic Transcription Symbols in English Pronunciation Teaching at Czech Higher Secondary Schools*, Praha, 2009

Šárka Vinařová se ve své diplomové práci zabývá tématem výuky anglické výslovnosti na vybraných českých gymnáziích, zejména se soustředí na oblast využití symbolů fonémické transkripce a její vhodnosti a užitečnosti. Koncepte celé práce je pojednána ve třech základních celcích. V prvním autorka předestírá teoretické pozadí problému, konkrétní roli fonémické transkripce při percepci a produkci výslovnosti a vysvětluje důvody, proč věnuje zvláštní pozornost právě tomuto typu transkripce. V druhém se zabývá analýzou dotazníku, jehož respondenty byli středoškolské učitelé a v závěrečném celku prezentuje dotazník a nabízí možný způsob praktického využití transkripce ve výuce. Svůj výzkum staví na hypotéze, která tvrdí, že symboly fonémické transkripce jsou zřídka užívaným prostředkem při výuce anglické výslovnosti na českých gymnáziích.

Teoretická část práce přehledně popisuje historii vývoje IPA, výuky výslovnosti a vysvětluje důvody, které vedly autorku k preferování fonémické transkripce před fonetickou. Rovněž část pojednávající o roli transkripčních symbolů ve výuce otevírá téma srozumitelně a přístupně. Bylo by jistě přínosné, kdyby se čtenář dozvěděl něco více o problematice aplikace CEFR indikátorů v praxi – například zmiňovaný deskriptor B2 (str. 23) pro úroveň výslovnosti je přinejmenším v českém prostředí dost často neaplikovatelný, jelikož studenti této úrovně jen těžko dosahují. Úplnost teoretické části je bohužel povážlivě narušena tvrzením, že autorka objevila pouze dva výzkumy přístupné elektronicky a že další výzkum „pravděpodobně“ existuje (str. 18). Takové prohlášení považuji na úrovni diplomové práce za trestuhodné.

Další zásadní výhrady bych měla k množství pravopisných chyb, které se objevují i v úvodní anotaci a práci zbytečně ubírají na přesvědčivosti. V dílčím hodnocení dotazníkových odpovědí není jasně vymezený jeden z klíčových pojmů, který se objevuje hned ve třech podobách a ani jednou není jasně vysvětlen (str. 41 „proper“ pronunciation). Máme si pod „proper“ pronunciation představit výslovnost českého učitele, k čemuž autorka rovněž odkazuje adjektivy „correct“ a „accurate“? Nebylo by na místě do výzkumu zařadit alespoň krátkou část zjišťující

skutečnou výslovnost zkoumaných učitelů, obzvlášť když většina z nich učí studenty vyslovovat opakováním jejich vlastní výslovnosti (str. 41 – 69%)? Diplomová práce Hany Sokolové na téma výslovnosti českých učitelů angličtiny obhájená tento rok na naší katedře jasně hovoří o problémech zejména se správným užitím slovního přízvuku. 47% zmíněných respondentů vyučuje výslovnost nových slov následujícím způsobem: „I say the new word with noticeable stress and students repeat after me.“ Považuji tedy za relevantní z hlediska validity výzkumu, zda-li samotní učitelé jsou schopni správné produkce. Pro čtenáře se tak analýza výsledků stává do jisté míry nepřehlednou a neúplnou.

Závěry, ke kterým práce dochází, jsou značně problematické už vzhledem k vytčenému cíli (str. 59 – „This diploma thesis was aimed at promoting phonemic symbols in English pronunciation teaching.“) Jak autorka tohoto cíle dosahuje v předkládané práci podle mého názoru bohužel není zřejmé. Nadějně uvedená analýza bohužel ztroskotává nejen na nerovnoměrném zastoupení kategorií respondentů, ale především na chybějícím konečném vyhodnocení výsledků. Slíbené porovnání na str. 58 („...I shall compare the group of younger female teachers with all male teachers.“) je prakticky neexistující, jeden obecný následující odstavec nenabízí žádné relevantní hodnocení. Autorka tvrdí, že výsledkem průzkumu je zjištění, že většina dotázaných pedagogů má pozitivní přístup k pedagogické hodnotě transkripčních symbolů. Jak ovšem tento závěr přispívá k podpoře jejich užívání mi zásadně uniká.

Přes výše zmíněné výhrady práci doporučuji k obhajobě, navrhuji hodnotit předběžně jako velmi dobrou až dobrou a ponechat konečnou známku na výsledku obhajoby.

V Praze, 11.9.2009